

Abstrakt

Případová studie, která se inspirovuje školní etnografií, se zabývá vztahem učitel-škola a dodržováním a porušováním formálních a neformálních pravidel v prostředí formální organizace, konkrétně v kolektivu učitelů teoretické výuky jedné střední odborné školy. Autor na problematiku nahlíží z několika perspektiv: poznatky z výzkumů formálních organizací, syntéza poznatků o plnění a porušování a změně pravidel, Foucaultův koncept prostoru disciplíny.

Sběr dat probíhal za použití zúčastněného pozorování, autopsie a rozhovorů s čtrnácti aktéry-učiteli, které byly analyzovány pomocí otevřeného kódování.

Cílem bylo zjistit, jak se dodržují nebo nedodržují formální pravidla organizace, jak se formální pravidla přetvářejí v pravidla neformální a jaká další neformální pravidla v organizaci vznikají. Podle toho lze usuzovat, do jaké míry se aktéři identifikují s formální organizací.

Práce tyto procesy ilustruje v oblasti hodnocení a odměňování učitelů, v oblasti udržování řádu na škole a v oblasti pravidel pro komunikaci mezi aktéry.

Na střední odborné škole SOU Včela existují formální pravidla, z nichž některá jsou uváděna v život, jiná ne. Některá z těchto pravidel jsou zvnitřněna a přeměněna v neformální pravidla, která jsou posléze dodržována. Proces přemístění cílů ve formální organizaci paradoxně způsobuje nefunkčnost některých formálních pravidel, další jsou přímo v rozporu s neformálními pravidly pro vztahy učitelů, pro které je určující neformálním způsobem vytvořená hierarchie.